

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Türkiye'de İstilacı Yabancı Türlerin nlenmesi , İzlenmesi ve Yönetimi İçin Yönetmelik Taslağının Oluşturulması 2. alıştayı

31 Mart 2021

Prof. Dr. Süheyla Suzan Gökalp Alıca

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İ Sulara İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Bir türün herhangi bir Şekilde, kendi ekosisteminden başka bir bölgeye taŐınarak orada kontrol dışında çoğalması, bölgenin yerel canlılarının geliŐimlerine zarar vermesi ve taŐındıkları yeni ekosistemin dengesinin bozulması olayına **biyolojik istila** denilmektedir.

Bu Şekilde taŐınan yabancı türler doğal habitatları dıŐındaki alanlara, kasten yada tesadüfen girebilirler ve yeni habitatlarına yerleŐtikten sonra, ekosistem üzerinde muhtemel tehdit haline gelebilirler.

Bu durumda da orada yaŐayan yerel türlerle rekabet etmeleri sonucunda üstün gelip, yeni çevrelerini tamamen istila edebilirler.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

İstilacı Yabancı Türler sorunu, sadece ekolojistlerin veya doğa koruma uzmanlarının endişe duyduğu bir konu değildir.

Öncelikle turizm, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörleri olmak üzere, pek çok sektör ekonomik olarak istilacı yabancı türlerin olumsuz etkilerini hissetmektedir

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

10.000 yıl önce başlayan bitki ve hayvanların evcilleştirilmesi, dünyadaki birçok türün kasıtlı ve faydalı hareketini içermekte idi. Çoğu tarım bölgesi bugün yabancı mahsullere ve hayvancılığa dayanmaktadır ve aslında herhangi bir mahsul için en yüksek tarımsal üretim seviyeleri genellikle menşe bölgesinin dışındadır. Evcilleştirilmiş ve ehlileştirilmiş türlerin bu küresel hareketine, büyüyen bir istilacı yabancı tür sorunu eşlik etmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Yabancı ağaçlar uzun süredir ticari ormancılık, tarımsal ormancılık, erozyon kontrolü veya peyzaj için kullanılmaya başlanmıştır.
- Zamanla ve artan yayılma ile am, okaliptüs ve çok amaçlı ağaç tohumları gibi odunsu türlerin istilacı potansiyeli ortaya çıkmıştır.
- Örneğin Ilgın kısmen nehir kıyılarındaki erozyonu kontrol etmek için yaklaşık 200 yıl önce Orta Asya'dan güneybatı Amerika Birleşik Devletleri'ne ithal edilmiştir.
- Bu ağaç şimdi 400.000 hektardan fazla bir alanda, nehir kenarı habitatında yoğun çalılıklar oluşturmaktadır.
- Bu çalılıkların çoğu yerli hayvanlar için çok az değeri olmasına karşılık, hidrolojik sistemler üzerinde ciddi olumsuz etkileri bulunmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Ticari ormancılık geleneksel olarak yabancı ağaç türleri üzerindeki yabancı haşere problemleriyle sadece ağaçları keserek ve başka etkilenmemiş ağaç türlerini yetiştirerek mücadele edebilmiştir.
- Dikkatli bir orman yönetimi, yabancı ağaçların dikilen alanlardan kaçıp, doğal ekosistemlerde istilacı hale gelme tehlikesini en aza indirebilir. -Bu nedenle, ormancılık teşkilatı, istilacı yabancı türlerin kasıtsız giriş tehlikesinin farkında olması, kasıtlı olarak egzotik ağaçları ithal etmeden önce ayrıntılı risk değerlendirmelerini gerçekleştirmesi ve bu tür türlerin istilacı hale gelmesini engellemesi gerekir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

-Balıklar ise, ticari ve sportif amaçlı balıkçılık için veya su ürünleri yetiştiriciliği tesislerinde kullanılmak üzere getirilmektedir.

-Uygun yönetim prosedürleri ve sınırlandırma araçları olmadan, su ortamlarında kaçma ve / veya yayılma riski özellikle yüksek olabilmektedir.

-Bu konuda dünyanın birçok bölgesinde ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Süs amaçlı bitkilerin ithali, tüketicinin yenilik talebiyle karşılaştığından, biyotik istilanın risklerinin düşük düzeyde anlaşılmasıyla karmaşık hale gelmiştir.
- Geçmişte, Avrupalı sömürgeciler, bazı yeni bitkileri tanıtmak için sıklıkla farklı yerlere gitmişlerdir.
- Yeni Zelanda'daki istilacı yabancı bitkilerinin % 70'inden fazlası kasıtlı olarak süs bitkileri olarak ithal edilmiştir.
- Büyüyen ekonomiler, ithal süs bitkilerine yönelik tüketici talebini, bu türlerin istilacı hale gelme ihtimaline çok az önem vererek artırmışlardır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Çevrenin korunması konusunda bir çok uluslararası sözleşmede istilacı yabancı türlerle mücadele konusunda kural bulunmaktadır.
- Bunlar içerisinde en önemlisi Biyolojik eşitlilik Sözleşmesidir.
 - Biyoçeşitlilik Sözleşmesinin, 8(h) maddesinde “Her bir taraf ülke; türleri, habitatları ve ekosistemleri tehdit eden yabancı türlerin kontrol altına almalı ve bu türlerin ülkeye girişlerini, yayılımlarını mümkün olduğunca engellemelidir.” hükmüne,
 - (i) bendinde de; “Biyolojik çeşitliliğin korunması ve mevcut kullanım Őekilleri ile unsurlarının sürdürülebilir kullanımı arasında uygunluk sağlanması için gerekli koşulları yaratmaya gayret edecektir” hükmüne yer vermiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Ayrıca, Sözleşme kapsamında ortak çalışma konularından olan istilacı yabancı türler ile ilgili pek çok karar alınmıştır.

Biyeşitlilik Sözleşmesi Taraflar Konferansı'nın Altıncı Olağan Toplantısında "Ekosistemleri, Habitatları veya Türleri Tehdit Eden Yabancı Türler" başlıklı VI/ 23 Sayılı Kararı kabul edilmiştir.

Söz konusu Kararın ekinde ise Kılavuz İlkeler düzenlenmiştir.

Bu Kılavuz İlkeler istilacı yabancı türlere ilişkin ilk önemli adımlardır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

EKOSİSTEMLERİ, HABİTATLARI VEYA TÜRLERİ TEHDİT EDEN YABANCI TÜRLERİN ETKİLERİNİN ÖNLENMESİ, GİRİŞİ VE AZALTILMASINA YÖNELİK KILAVUZ İLKELER

Bu belge, istilacı yabancı türlerin yayılmasını ve etkisini en aza indirmek için etkili stratejiler geliştirme konusunda tüm Hükümetlere ve kuruluşlara rehberlik sağlamıştır.

Her ülke kendine özgü zorluklarla karşılaşsa ve koşullara özgü çözümler geliştirmesi gerekse de, Yol Gösterici İlkeler hükümetlere net bir yön ve hedeflerine yönelik bir dizi hedef sağlamıştır.

Bu Yol Gösterici İlkelerin ne ölçüde uygulanabileceği nihai olarak mevcut kaynaklara bağlıdır.

Bu ilkelerin amaçları, koruma ve ekonomik kalkınmanın ayrılmaz bir bileşeni olarak istilacı yabancı türlerle mücadele etmede hükümetlere yardımcı olmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Kılavuz ilke 1: İhtiyati yaklaşım

İhtiyati yaklaşım, yerleşik hale gelen yabancı türlerle ilgili olarak yok etme, çevreleme ve kontrol önlemleri düşünöldüğünde de uygulanmalıdır. Bir istilanın çeşitli sonuçlarına ilişkin bilimsel kesinlik eksikliği, uygun yok etme, sınırlama ve kontrol önlemlerini ertelemek veya almamak için bir neden olarak kullanılmamalıdır.

Kılavuz ilke 2: Üç aşamalı hiyerarşik yaklaşım

- 1.Önleme genellikle, istilacı bir yabancı türün girişinin ve yerleşmesinin ardından alınan önlemlerden çok daha uygun maliyetlidir ve çevresel olarak tavsiye edilmektedir
2. Devletler arasında ve içinde istilacı yabancı türlerin girişini önlemeye öncelik verilmelidir. İstilacı bir yabancı tür giriş yapmışsa, erken teşhis ve hızlı eylem, onun oluşumunu önlemek için çok önemlidir.
- 3-Yok etmenin mümkün olmaması veya ortadan kaldırılması için kaynakların mevcut olmaması durumunda, kontrol altına alma ve uzun vadeli kontrol önlemleri uygulanmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Kılavuz ilke 3: Ekosistem yaklaşımı

İstilacı yabancı türlerle başa çıkma önlemleri, uygun olduğu şekilde, Taraflar Konferansı'nın V/6 kararında açıklandığı gibi ekosistem yaklaşımına dayanmalıdır.

Kılavuz ilke 4: Devletlerin rolü

1.İstilacı yabancı türler çerçevesinde Devletler, kendi yetki alanları veya kontrolleri dahilindeki faaliyetlerin potansiyel bir istilacı yabancı tür kaynağı olarak diğer Devletlere sirayet edebileceği riskini kabul etmelidir ve bir türün istilacı davranışı veya istilacı potansiyeli hakkında mevcut herhangi bir bilginin sağlanması da dahil olmak üzere, bu riski en aza indirmek için uygun bireysel ve işbirliği eylemlerini gerçekleştirmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

2-a. İstilacı bir yabancı türün başka bir Devlete kasıtlı olarak aktarılması (menşe Devlette zararsız olsa bile); ve

b. Yabancı bir türün kendi Devletlerine kasıtlı olarak sokulması, eğer bu türün daha sonra başka bir Devlete yayılma riski (insanı etkileme yn olsun veya olmasın) ve istilacı hale gelme riski varsa;

c. Getirilen türlerin menşe durumunda zararsız olduğu durumlarda bile kasıtsız girişlere yol açabilecek faaliyetler

3. Devletlerin istilacı yabancı türlerin yayılmasını ve etkisini en aza indirmesine yardımcı olmak için, Devletler, istilacı olabilecek türleri mümkün olduğunca belirlemeli ve bu tür bilgileri diğer Devletlerin kullanımına sunmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Kılavuz ilke 5: Araştırma ve izleme

Kılavuz ilke 6: Eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi

Kılavuz ilke 7: Sınır kontrolü ve karantina önlemleri

Kılavuz ilke 8: Bilgi alışverişi

Kılavuz ilke 9: Kapasite geliştirme dahil işbirliği

Kılavuz ilke 10: Kasıtlı giriş

Kılavuz ilke 11: Kasıtsız girişler

Kılavuz ilke 12: Etkilerin azaltılması

Kılavuz ilke 13: Yok etme

Kılavuz ilke 14: Muhafaza

Kılavuz ilke 15: Kontrol

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Genel Görünüm

-Birçok ekonomik sektör istilacı yabancı türlerden önemli ölçüde etkilenmektedir. Bu durum istilacı yabancı türlere ilişkin aşağıdaki sonuçları ortaya çıkarmaktadır;

- Bu sorunların sosyal ve ekonomik önemi bulunmaktadır.
- Bütün bu olayların birbiriyle ilişkilidir ve istilacı yabancı tür sorununu karmaşık hale getirmektedir.
- Küresel iklim değişikliği altında hidrolojik döngü yoğunlaşmış ve bununla ilgili olağanüstü iklim olayları sıklaşmıştır,
- Nüfus artışı ve arazi bozulması nedeniyle zaten savunmasız hale getirilmiş bölgelerdeki gıda tedariki ve mülteci sorunları, kırılgan dengeyi bozma potansiyeline sahiptir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Çevre Hakkı

Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamak herkesin hakkı olduğundan, çevrenin korunmasında ve kirliliğın giderilmesinde de herkesin menfaati bulunmaktadır. Sağlıklı ve dengeli bir çevrenin yaratılması, devletin yürütmesi gereken bir kamu hizmetidir.

Bu hizmetin yerine getirilmesi “genel ve ortak bir ihtiyacın” giderilmesine yöneliktir.

İdare, kamu hizmetini görüp görmemekte serbest olmayıp, Anayasa ve ilgili mevzuat uyarınca bu onun için bir ödevdir.

“Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek” Anayasa tarafından devlete “ödev” olarak yüklenmiş, aynı ödev Çevre Kanunu'nda yinelenmiş ve bu ödevin açılımı olan yetki ve görevler ise sorumlu kamu kurum ve kuruluşlarına verilmiştir

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

AB evre Mevzuatı

AB evre müktesebatına uyum sağlanması ve mevzuatın etkin bir şekilde uygulanması için gerekli olan teknik ve kurumsal yapı Türkiye açısından çok önemlidir.

evre mevzuatını uygulamaya yetkili kurumlar, bu kurumlar arasındaki iletişim ve koordinasyon eksikliği, kurumlar arası yetki atışması göz önüne alındığında, bütüncül ve doğru işleyen bir "evre yönetim sisteminin" varlığına olan gereksinim ortaya çıkmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Bu erevede “Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi” uyarınca, istilacı yabancı türler konusunda doğrudan veya dolaylı ilgili kamu kurumlarının yetki ve görevleri incelenmiştir.

Söz konusu kurumlar belirlenirken istilacı yabancı türlerle mücadeleye ilişkin mevzuat dikkate alınmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Bu kapsamda istilacı yabancı türlerle ilgili olabilecek aŐađıda belirtilen alanlardaki mevzuat dikkate alınmıŐtır;

- Biyolojik istila nedeniyle biyoçeŐitlilik kaybının nlenmesi,
- Canlı hayvan veya bitki ticareti,
- CITES Belgesi ile bir türe ait örneğin ihracı, ithali, yeniden ihracı ya da denizden girişinin yapılması,
- Yabancı hayvan ve bitki türlerinin canlı ve l örnekleri ile bunların kolayca tanınabilen parçaları ile türevlerinin uluslararası ticareti,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İ Sulara İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Av ve yaban hayvanlarının ve yaşama ortamlarının korunması, türlerin yer değiştirilmesi, yerleştirilmeleri, koruma tedbirleri, doğadan toplanmaları ve yakalanmaları, yırtıcı türlerin yönetimi ile bunların zararlı olanları, hastalıkları ve zararlılarıyla mücadele edilmesi,
- Orman bitkisi ve bitkisel ürünlerine, asli orman ürünü ve odun dışı orman ürünleri arız olan zararlı organizmalar ile mücadele,
- Su rnleri stoklarını korumak ve su ürünleri kaynaklarından ekonomik olarak yararlanmak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- İç su ve denizlerinde yaşıyan su ürünleri genetik kaynaklarının tanımlanması, korunması, sürdürülebilir kullanımı ve tescili,
- Su ürünleri yetiştiriciliğinde sürdürülebilirliğin sağlanması,
- Yetiştiriciliği yapılan su hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünlerin ithalatı ve transit geçişinde, pazara sunumunda uygulanacak hayvan sağliğı şartları,
- Su ürünlerinin hijyen, kalite ve standartlara uygun olarak, serbest rekabet şartları içerisinde hızlı, güvenilir biçimde tüketiciye sunulmasının sağlanması,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Su ürünleri genetik kaynaklarının araştırma amaçlı kullanılması, yurt içine girişı ve yurt dışına çıkışının düzenlenmesi,
- Ev ve süs hayvanlarının üretildikleri, alınıp satıldıkları, barındırıldıkları ve eğitim gördükleri yerlerin gerekli teknik ve sağlık şartlarının düzenlenmesi,
- Bitkisel üretimin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, zararlı organizmaların ülkemize bulaşmasının engellenmesi,
- İthale mani zararlı organizmaların belirlenmesi ile bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkış işlemlerinde bitki sağlığı açısından tabi olacağı hususlar,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- Ülke içindeki sperma, ovum, embriyo hariç olmak üzere hayvansal ürünler ve canlı hayvan nakillerini, nakillerde kullanılacak belgeleri, hayvanların yüklenmesi, boşaltılması ve taşınması,
- İthal edilerek yurt içinde serbest dolaşıma girecek bitkisel gıda ve yemlerin güvenilirliğinin sağlanması,
- Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi yükseltmek, tohumluklara kalite güvencesi sağlamak, tohumluk üretim ve ticareti ile ilgili düzenlemeleri yapmak,
- Bitkisel üretimde verim ve kalite kayıplarına sebep olabilen zararlı organizmalar ile mücadele yapılması,
- İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

-Belirtilen görevler göz önüne alınarak istilacı yabancı türlerle ilgili olabilecek bakanlıklar ve kamu kurumları belirlenmiştir.

-Bu bakanlıklar ve kamu kurumları nasıl çalışmalıdır?

-Bu konuda AB evre hukuku ilkeleri yol göstericidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

İşbirliği ve
Eşgüdüm
İlkesi

Önleme
İlkesi

Katılım
İlkesi

Çevre Hukuku İlkeleri

Kirleten
Öder
İlkesi

Entegrasyon
İlkesi

İhtiyat
İlkesi

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Önleme İlkesi: Çevreye yönelik bir tehlikeye karşı önlemler alınmasını ifade eder. evre hukukunun ilk ilkesi olmamakla birlikte, en önemlisi kabul edilmektedir. Önleyici ilkenin uygulanması uzun vadede hem daha ekonomiktir hem de geri dönüşümü mümkün olmayan sonuçların doğumunu engeller.

İşbirliği ve eşgüdüm İlkesi;

İşbirliği ve eşgüdüm, bilgi, belge, görüş ve teknoloji vb. araçların paylaşılmasını ve yardımlaşılmasını yani birlikte hareket edilmesini anlatır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Entegrasyon İlkesi: Entegrasyon ilkesi, çevrenin korunması amacının, tüm politika, program, plan, mevzuat ve faaliyetlerde göz önüne alınması, bunlara entegre edilmesi ve bütünleştirilmesi anlamını taşır.

Katılım İlkesi;

Katılım geniş anlamıyla kişilerin evre yönetim sürecinde etkin olmaları ve rol oynamalarıdır.

Katılım evreye ilişkin kararların alınması ve uygulanması süreçlerinde etkin rol almaktır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Entegrasyon İlkesi: Yarattığı kirliliğin bedelinin kirletene ödettirilmesi, kirletenin kirliliğin maliyetine katlanmasıdır.

İhtiyat İlkesi;

İhtiyat ilkesi, hukukun istediği kesin verilerin bilim tarafından ortaya koyulmadığı hallerde dahi çevrenin korunmasını amaçlamaktadır.

İhtiyat ilkesi uyarınca çevre korumaya ilişkin önleyici tedbirler sadece bilimin gerekli bulguları sağladığı durumlarda değil, sağlamadığı durumlarda da alınacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Yönetmelik Taslağı

İstilacı yabancı türlerin girişinin ve yayılmasının önlenmesi ile yönetimi hakkında 22 Ekim 2014 tarihli ve (AB) 1143/2014 sayılı AVRUPA PARLAMENTOSU VE AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ TÜZÜĞÜ Yönetmelik Taslağı'nın hazırlanmasında baz alınmıştır.

Bu çerçevede, «İstilacı Yabancı Türlerin Girişinin ve Yayılmasının nlenmesi İle Yönetimi Hakkında Yönetmelik Taslağı» hazırlanmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Proje kapsamında ayrıca arklı AB yesi ülkelerin sunumlarında, istilacı yabancı türlere ilişkin deneyimlerini dinledik, kurumsal ve yasal yapılarını gördük.

Bu kapsamda bazı önerilerde bulunulabilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

- 1.Bu AB yesi ülkelerde İYT Tüzüğünün yeterli görülmediğini, ve kapsamlı bir Kanun yada Kararname çıkardıklarını görmekteyiz.**
- 2.Bu sorunla mücadele için çok uzun bir süreçte ve çok büyük bir çaba gösterdikleri anlaşılmaktadır.**
- 3.Tanımlar ve listeler çok iyi belirlenmelidir.**
- 4. lke listelerinde Birlik listesinde olmayan türler yer alabilmektedir. Hem mevcut istilacı türler hem de muhtemel istilacı türler listesi belirlenmelidir. Ancak bu listelerin diğer ülkelerle uyum içerisinde olması önem arz etmektedir.**
- 5.Gümrük kontrolleri açısından da ayrı bir düzenleme olması önem arz etmektedir**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

6.İstilacı yabancı türlerin çok hızlı bir biçimde ortadan kaldırılması için bir fon veya farklı bir finansman modeli düzenlenmesi gerekmektedir. Aksi halde geç kalınabilir.

7.Tarım, ormancılık, balıkçılık, turizm. Kara ve deniz ulaştırması gibi farklı sektörlerin göz önünde tutularak kurallar öngörülmelidir.

8. Özel mülkiyete müdahale edilebilecek hükümler getirilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

9. İstilacı yabancı türlerin bertarafı amacıyla uygun mekanizmalar kabul edilmelidir. (biyo yakıt elde edilmesi, tarımda kullanılması gibi)
10. AB fonlarından yararlanılabilmesi amacıyla projeler üretilmelidir.
11. Yönetmeliğin çıkarılması aşamasında Düzenleyici Etki Analizi yapılmalıdır. Fayda-maliyet analizi yapılarak ekonomik ve sosyal etkileri araştırılmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

12. Tüm paydaşların katılımı sağlanmalıdır.
13. Farklı kamu görevlilerine eğitim verilmelidir. Halkın bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.
14. Konu ile ilgili bir veri toplama ve paylaşma sistemi kurulmalıdır. AB üyesi ülkeler dışında da konu ile ilgili deneyime sahip farklı örnekler incelenmelidir. Ancak kendi ülke dinamiklerimiz dikkate alınmalıdır.
15. Konuyla ilgili bilimsel araştırma yapan bağımsız enstitüler kurulmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

SONUÇ VE DEğerLENDİRME

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

İstilacı Yabancı Türler Konusu bir çok bakanlık ve kamu kurumunu ilgilendirmektedir. Hazırlanacak düzenlemede bu kurumların görev ve yetkileri çok net biçimde belirtilmeli ve yetki atışması önlenmelidir.

Bu çerçevede gerek kamu kurumları gerekse özel kuruluşlar ve sivil toplum bir arada faaliyette bulunmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

Nasıl bir yasal düzenleme hazırlanması gerektiği süreç içerisinde değerlendirilmelidir. Gerekirse yasada bulunması gereken hükümler, mevcut yasalarda değişiklik yapılarak yürürlüğe konulmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'deki Karasal Ortamlarda ve İç Sularda İstilacı Yabancı Türlerin Tehditlerinin Değerlendirilmesi Projesi

TEŐEKKÜRLER

T.C. ÇEVRE VE
ŐEHİRCİLİK BAKANLIğI

Environment and Climate Action
Sector Operational Programme

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIğI

TERIAS

DAI human
dynamics